

**JAK SIĘ ŻYŁO
W PAŃSTWIE
FARAONA?**

**MAŁGORZATA
WOJNAROWSKA**

SCENARIUSZ LEKCJI

Program historii w szkole podstawowej

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty.

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł lekcji

Jak się żyło w państwie faraona?

Cel ogólny

- poznanie osiągnięć starożytnego Egiptu.

Cele operacyjne (szczegółowe)

Uczeń:

- wyjaśnia zależność cywilizacji starożytnego Egiptu od warunków przyrodniczych,
- opisuje rządy faraona i organizację jego państwa,
- opowiada o wierzeniach starożytnego Egiptu,
- wymienia osiągnięcia cywilizacyjne Egipcjan.

Metody/techniki/formy pracy

- pogadanka,
- praca pod kierunkiem – z mapą i wykonywanie ćwiczeń interaktywnych,
- praca indywidualna,
- praca w parach.

Środki dydaktyczne

- mapa Egiptu/Afryki,
- oś czasu,
- ćwiczenia interaktywne,
- krzyżówka z hasłem „faraon”,
- e-podręcznik, *Starożytny Egipt* http://www.epodreczniki.pl/reader/c/166246/v/latest/t/student-canon/m/trZAZjrFjj#trZAZjrFjj_00000008 [dostęp: 18.12.2018],
- ćwiczenia interaktywne,
- tablica multimedialna lub laptop i projektor.

Opis przebiegu lekcji

- Wprowadzenie – pytania dla uczniów: *Z jakim krajem kojarzą wam się piramidy? Czy ktoś z was tam był? Jaki tam jest klimat?* itp.
- Pytanie kluczowe: *Dlaczego Egipt nazywa się „darem Nilu”?*
- Krótka rozmowa z uczniami o położeniu Egiptu i klimacie tam panującym. Uczniowie lokalizują Egipt na mapie i rozmawiają o znaczeniu rzeki dla życia Egipcjan.
- Praca w parach: uczniowie dowiadują się z interaktywnego ćwiczenia, dla kogo i w jaki sposób budowano piramidy oraz jaki to ma związek z ich wiarą w życie pozagrobowe.
- Potem na forum rozmawiają, jak było zorganizowane państwo faraona i jaką rolę pełnili kapłani, urzędnicy, żołnierze, rzemieślnicy, chłopcy (e-podręcznik, polecenie 3 i ćwiczenie 1 – praca z materiałem ikonograficznym).

- Pogadanka nauczyciela – co (oprócz piramid) pozostawili po sobie starożytni Egipcjanie (matematyka, astronomia, kalendarz, medycyna, wierzenia).
- Uczniowie oglądają ilustracje z przykładami pisma obrazkowego – hieroglifów i wymieniają uwagi, czym się różni od naszego pisma. Wykonują ćwiczenia z tym związane (e-podręcznik – ćwiczenia 3, 4, 5).
- Podsumowanie – wspólne sformułowanie odpowiedzi na pytanie kluczowe i przypomnienie największych osiągnięć Egipcjan (krzyżówka z hasłem).

Komentarz metodyczny

Na początku warto się odwołać do tego, co uczniowie już wiedzą – być może czytali o Egipcie, oglądali film albo któreś z dzieci było w tym kraju. „Zakotwiczenie” nowej wiedzy na tym, co już znane, powoduje, że kolejne informacje są lepiej zapamiętywane.

Potem nauczyciel stawia pytanie kluczowe: Dlaczego Egipt jest nazywany „darem Nilu”?

Uczniowie najpierw lokalizują Egipt na mapie, operując przy tym kierunkami geograficznymi i nazwami: kontynentu, rzeki, mórz oblewających państwo. Potem omawiają warunki przyrodnicze oraz ich wpływ na życie mieszkańców (rola Nilu w życiu Egipcjan). Najpierw rozmawiają o tym w parach, potem na forum. Nauczyciel stosuje pytania pomocnicze. Jest tu wyraźna korelacja z geografią i biologią oraz możliwość rozwijania kompetencji w zakresie nauk przyrodniczych. Dzięki ćwiczeniom interaktywnym w e-podręczniku uczniowie rozwijają przedmiotową umiejętność pracy z materiałem ikonograficznym (budowa piramidy), z którego dowiadują się o władzy faraona oraz roli kapłanów, urzędników, żołnierzy, rzemieślników, chłopów.

Dzięki krótkiej pogadance nauczyciela uczniowie poznają najważniejsze osiągnięcia starożytnych Egipcjan i ponownie wykonują ćwiczenia interaktywne z e-podręcznika (hieroglify). Na jego podstawie opisują, na czym polega pismo obrazkowe i czym się różni od naszego sposobu pisania.

Nauczyciel udziela uczniom informacji zwrotnej, a więc ocenianie podczas zajęć ma charakter przede wszystkim kształtujący. Uczniowie mogą też sprawdzać sobie nawzajem ćwiczenia i dokonywać oceny koleżeńskiej według znanych sobie kryteriów.

W podsumowaniu formułują odpowiedź na pytanie kluczowe i rozwiązują krzyżówkę utrwalającą z hasłem „faraon”. Dla uczniów ze SPE, którzy mają trudności, powinna być ona odpowiednio dostosowana, np. z wpisanymi już pojedynczymi literami. Uczeń zdolny może być autorem tej krzyżówki – to jego dodatkowe zadanie.